

m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se
marika.kurlberg@regeringskansliet.se

Yttrande över remissen av EU-kommissionens förslag om förordning om ekodesign för hållbara produkter

Dnr M2022/00802

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten med ett samlat ansvar för immaterialrätt och ansvarar för att skydda innovationer med hjälp av patent, design- och varumärkesskydd. PRV ska långsiktigt främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet genom att informera om, och bidra till ökad förståelse för, hanteringen av immateriella tillgångar inklusive upphovsrätt hos företag, offentliga aktörer och allmänhet. PRV kunskapshöjer även om immaterialrättens betydelse för en hållbar utveckling med fokus på små och medelstora företag, SMF.

PRV har fått möjlighet att yttra sig över ovan angivet förslag om förordning och besvarar remissen främst utifrån det perspektiv som utgör myndighetens huvudsakliga kompetens- och ansvarsområden.

Sammanfattning

PRV ställer sig bakom det förslag till förordning om ekodesign för hållbara produkter och menar att det är en absolut förutsättning för en nödvändig harmonisering och styrning mot hållbara produkter och en fungerande cirkulär ekonomi samt ger konsumenterna verkliga förutsättningar för hållbara val och hållbar konsumtion.

PRV saknar i förslaget till förordning en tydlig inkludering av redan befintliga produkter som återanvänds, återbyggs, repareras eller på annat sätt hållbarhets anpassas och sedan förs i handel på nytt. Företrädare för dessa tillverkare bör även finnas representerade i det Ecodesignforum som föreslås i förordningen.

PRV ställer sig tveksamma till förslaget att genom kompletterande delegerade akter fastställa produktspecifika krav samt uppdelning i s.k. produktgrupper.

PRV anser att det är av vikt med en fortsatt bred representation av olika företrädare i det Ekodesignforum som föreslås. Det gäller i synnerhet företrädare för små och medelstora företag, SMF. Detta för att skapa ett ändamålsenligt syfte med de produktspecifika krav som kommer att ställas på de olika produktgrupperna i de delegerade akterna och samtidigt begränsa den eventuella konkurrensbegränsande effekt som kan följa av de produktspecifika kraven. PRV föreslår vidare att EU-kommissionen överväger att tillvarata den expertgrupp som redan finns upprättad genom nuvarande Ecodesigndirektiv för att i möjligaste mån effektivisera processen. PRV utgår ifrån att i den mån det är möjligt följa befintliga strukturer och klassificeringar för nya produkter i fastställda internationella standarder.

PRV anser att kravet på information genom s.k. digitala produktpass från i första hand tillverkare är en av förordningens viktigaste åtgärder. PRV menar att förslaget om digitala produktpass skulle kunna få betydelse i kampen mot piratkopiering genom främst tillämpliga myndigheters uppföljning och marknads kontroll av de produktspecifika informationskravens efterlevnad.

PRV understryker att det är av stor betydelse att det föreslagna informationskravet inte inverkar menligt behovet av skydd för immateriella tillgångar, såsom immateriella rättigheter och företags hemligheter, som skulle kunna uppstå. Respekten för immateriella tillgångar måste i möjligaste mån bevaras intakt för att främja företagens innovationsförmåga och konkurrenskraft.

PRV vill framhäva betydelsen av patentdata för identifiering och analys av farliga produkter i förhållande till de produktspecifika krav som följer av de delegerade akterna för produktgrupper inom ramen för den föreslagna förordningen. Det illustreras genom beskrivning av en förstudie utförd i samarbete mellan Kemikalieinspektionen, PRV och RISE.

Allmänt om den föreslagna förordningen

Den föreslagna förordningen om ekodesign för hållbara produkter rymmer en mängd åtgärder som gemensamt bör bidra till en effektiv och fungerande cirkulär ekonomi genom produktutveckling, materialval och konsumtion med hållbar utveckling som förutsättning och fokus. Med en förordning som styrmedel kommer regelverket även att effektivt harmoniseras i Europa, vilket i sig är en förutsättning för en välfungerande inre marknad och upprätthållande av en sund konkurrens.

Till skillnad från nuvarande Ecodesigndirektiv för hållbara produkter är denna förordning långt mer detaljerad, med riktade åtgärder för att på allvar harmonisera och hållbarhetsanpassa inte bara den europeiska produktmarknaden utan även ge förutsättningar för konsumenterna att göra välgrundade hållbara val och konsumera hållbart genom kraven på information och märkning.

Med tanke på att en produkts hela livscykel diskuteras alltmer i en cirkulär ekonomi är det olyckligt att redan befintliga produkter på marknaden inte inkluderas i tillräcklig utsträckning i den föreslagna förordningen för att uppmuntra till hållbarhetsanpassningar av olika slag och därmed förlängd livslängd för produkterna. Det handlar om produkter som får en förnyad eller förlängd livscykel genom reparationer, uppgradering, återanvändning av hela eller delar av en produkt och andra åtgärder för att ta tillvara produktmaterial som annars skulle bidra till avfallsbergens okontrollerade utbredning. PRV noterar visserligen att redan befintliga produkter kan komma att utgöra en av de s.k. produktgrupper som EU-kommissionen refererar till som tillkommande specifika delegerade akter inom ramen för förordningen.

PRV ställer sig tveksamma till detta tillvägagångssätt. Artikel 290 i Lissabonfördraget anger att delegerade akter inte är rättsakter i den mening att de endas får komplettera en förordning i icke väsentliga delar. Det finns skäl att ifrågasätta om en så angelägen fråga som om befintliga produkter ska omfattas av förordningen eller ej snarare borde regleras i grundförordningen än i en delegerad akt. Med detta nämnt och för genomgången av de delar av den föreslagna förordningen väljer dock PRV att hänvisa till de tillkommande delegerade akterna i samband med omnämmandet av produktspecifika krav och produktgrupper fortsättningsvis i detta yttrande.

I den föreslagna förordningen kommer processen för framtagandet av de tillkommande delegerade akter för produktspecifika krav att ske i samråd med flera berörda intressenter i ett Ecodesignforum. Förslaget kan jämföras med den process som har utvecklats genom nuvarande Ecodesigndirektiv, där en bred representation från företrädare för berörda aktörer i näringslivet utmynnat i en expertgrupp som enligt aktörerna själva fungerar både bra och ändamålsenligt. Enligt PRV bör detta system tas tillvara, inte minst med tanke på den tidsåtgång som kan uppstå i framtagandet av ett nytt Ecodesignforum. Med befintliga strukturer och system kan processen i den föreslagna förordningen om de produktspecifika kraven i de delegerade akterna sannolikt komma till stånd snabbare. Något som skulle gynna omställningen till en cirkulär ekonomi och bidra till en hållbar utveckling. I sammanhanget bör det nämnas att PRV utgår ifrån att de specifika produktkraven för nya produkter, i den mån det är möjligt, följer befintliga strukturer och klassificeringar enligt fastställda internationella standarder.

PRV vill särskilt framhålla vikten av att SMF:s inkluderas i den föreslagna processen, men möjlighet till representantskap i Ecodesignforum vid framtagandet av produktspecifika krav. PRV noterar i förslaget till förordning att EU-kommissionen särskilt nämner olika sätt för SMF att få stöd inför förordningens ikraftträdande, för SMF kommer sannolikt att behöva både resurser och annat stöd för att uppfylla kommande informationskrav. Samtidigt ska de produktspecifika kraven givetvis vara ändamålsenliga så att även SMF bidrar till utvecklingen av den cirkulära ekonomin och harmonisering av en hållbar produktutveckling.

I det följande tar PRV upp specifika delar av den föreslagna förordningen av betydelse för PRV:s kärnverksamhet och förslag om den potentiella nyttan av patentdata för ekodesign för hållbara produkter i den föreslagna förordningen.

Artikel 7 om Informationskrav

I en nyligen avslutad förstudie under 2021¹, inom ramen för Kemikalieinspektionens regeringsuppdrag *Giftfritt från början*, har PRV aktivt deltagit och bidragit med expertkunskaper om patentdata. Syftet med regeringsuppdraget och förstudien var att stärka arbetet för en giffri cirkulär ekonomi i Sverige, inom EU och globalt. I förstudien ingick även RISE, Research Institute of Sweden.

Patentdata innehåller en mängd information. En sådan handlar om användning av kemiska ämnen i en produkt innan den har kommit ut på marknaden och satts i handel. Med patentdata kan förekomsten av farliga ämnen upptäckas och proaktivt kunna regleras, vilket i praktiken innebär en betydelsefull kemikaliekontroll.

Kemikalieinspektionen har i tidigare samarbeten med PRV visat att patentinformation kan användas för att se inom vilka teknikområden kemikalier används. En sådan kartläggning förutsätter att relevanta patent kan identifieras. Dagens kunskapsinhämtning sker dock manuellt och därför behöver de omfattande datamängder patentinformation som finns tillgängliga i maskinläsbar form effektiviseras och förbättras genom datadrivna tekniker såsom AI. Med AI kan semantisk information extraheras från stora mängder som består av text och bilder.

I den genomförda förstudien samlades patentdata in från Europeiska patentverket (EPO) som specifikt rör en grupp farliga kemiska ämnen, s.k. bisfenoler. Förstudien visade på mycket goda resultat att träna en uppsättning AI-metoder att identifiera denna grupp av gifter i patent. Förstudien visade med andra ord att det finns en stor potential att tillämpa språkteknologi på patentdata genom AI-metoder.

PRV vill med denna beskrivning av betydelsen av patentdata föra fram den nytta detta skulle kunna få om informationskraven enligt förslaget till förordning om ekodesign för hållbara produkter inkluderar och möjliggör effektiv eftersökning av farliga kemikalier vid aktiv jämförelse med relevanta patent genom AI-upplärda metoder för patentdata.

Artikel 8 – 13 om införande av Digitalt produktpass

Det är PRV:s uppfattning att en av de viktigaste åtgärderna i den föreslagna förordningen är införandet av ett informationskrav riktat mot i första hand tillverkarna av produkter som ska ut på marknaden och där avsikten är att de ska sättas i handel. Det nämnda informationskravet föreslås manifesteras i form av ett digitalt produktpass. Detta utmynnar i sin tur från de produktspecifika krav i de tillkommande delegerade akterna som omnämns i den föreslagna förordningen.

PRV har som bekant under ett flertal år aktivt bedrivit ett arbete mot piratkopiering i samarbete med ett myndighetsnätverk där bland annat Tullverket, Polismyndigheten, Läkemedelsverket och Konsumentverket ingår. Med hänvisning till den föreslagna förordningens informationskrav i de digitala produktpassen ser

---

¹ Kemikalieinspektionen PM 1/22 Dataanalys av patentinformation med hjälp av artificiell intelligens

PRV en möjlighet att det skulle kunna vara ett verkningsfullt verktyg i kampen mot piratkopiering. Detta under förutsättning att de produktspecifika kraven inkluderar den typ av information som skulle kunna underlätta för berörda myndigheter att identifiera piratkopierade produkter. Med detta nämnt är PRV väl medveten om att den föreslagna förordningen endast i mer begränsad omfattning kommer att beröra länder utanför EU, där merparten av piratkopierade produkter härstammar ifrån. PRV utesluter dock inte att den piratkopiering som sker inom EU skulle kunna minimeras om det föreslagna informationskravet och kommande produktspecifika delegerade akter adresserar frågan om bekämpning av piratkopiering.

PRV noterar med viss oro att förslaget till förordning inte verkar ta hänsyn till företagets behov av skydd för sina immateriella tillgångar i förhållande till det föreslagna informationskravet som manifesteras genom det digitala produktpasset. Skyddet för immateriella tillgångar är av avgörande betydelse för företagets innovationsförmåga och konkurrenskraft. Det kommer därför att vara en oerhört viktig uppgift för EU-kommissionen och det föreslagna Ecodesignforum att skyddet för immateriella tillgångar respekteras vid utformningen av de produktspecifika kraven på information inom ramen för den föreslagna förordningen. Respekten bör gälla såväl lagstadgade immateriella rättigheter och företagshemligheter som andra immateriella tillgångar som kundregister, affärsmodeller med mera.

Artikel 14 – 15 om Märkning

I likhet med föreslagna informationskravet som manifesteras i det digitala produktpasset är det PRV:s uppfattning att även den produktmärkning som föreslås skulle kunna bli ett verkningsfullt redskap i kampen mot piratkopiering.

Den föreslagna åtgärden om märkning främjar framför allt konsumentens möjlighet att göra ett aktivt val för att välja bort icke hållbara produkter och därmed bidra till en hållbar utveckling och utvecklad cirkulär ekonomi. Det är PRV:s förhoppning att kraven på märkning även skulle kunna utformas i syfte för konsumenten att identifiera piratkopierade produkter, vilka inte sällan innehåller komponenter och material som bidrar till miljöförstörelsen och som även kan vara direkt hälsovådliga och orsaka skador.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av seniora juristen Catharina Ekdahl. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Magnus Ahlgren deltagit.

Peter Strömbäck

Catharina Ekdahl